

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ «Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ Κ.
ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ» κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 24133/05)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

24 Απριλίου 2008

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

**Στην υπόθεση Κοινοπραξία «Ε. Αποστολόπουλος και Κ. Λυμπερόπουλος»
κατά Ελλάδας,**

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα),
συνεδριάζοντας σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

Nina Vajić, *πρόεδρο,*

Χρήστο Ροζάκη,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Sverre Erik Jebens,

Giorgio Malinverni,

Γεώργιο Νικολάου, *δικαστές,*

και τον Søren Nielsen, γραμματέα τμήματος.

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 27 Μαρτίου 2008,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 24133/05) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από μία κοινοπραξία με έδρα στην Πάτρα, την «Ε. Αποστολόπουλος και Κ. Λυμπερόπουλος» («η προσφεύγουσα εταιρία») η οποία προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 17 Ιουνίου 2005 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»). Η προσφεύγουσα εταιρία αποτελείτο από δύο φυσικά πρόσωπα, τους κυρίους Ευστάθιο Αποστολόπουλο και Κυριάκο Λυμπερόπουλο. Ο Ευστάθιος Αποστολόπουλος απεβίωσε στις 13 Απριλίου 2006 και, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, η εν λόγω κοινοπραξία έπαυσε να υφίσταται. Λόγω του ειδικού νομικού καθεστώτος στο οποίο υπάγεται η κοινοπραξία σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο (βλέπε πιο κάτω παράγραφο 19), το Δικαστήριο αποδέχεται να συνεχισθεί η διαδικασία στο όνομα της προσφεύγουσας εταιρίας από τον κύριο Κυριάκο Λυμπερόπουλο και τους κληρονόμους του Ευστάθιου Λυμπερόπουλου, ήτοι τη χήρα του, κυρία Πολυξένη Αποστολοπούλου, τα τέκνα του, κύριο Γεώργιο Αποστολόπουλο, κυρίες Ειρήνη και Βασιλική Αποστολοπούλου καθώς και από τον γαμπρό του, κύριο Νικόλαο Σούλο, ο οποίος ενεργεί για λογαριασμό των ανήλικων τέκνων του, Εμμανουήλ Σούλου και Άννας Σούλου, εγγονιών του Ε. Αποστολόπουλου.

2. Η προσφεύγουσα εταιρία εκπροσωπείται από τον κύριο Π. Μηλιαράκη, δικηγόρο του συλλόγου της Αθήνας. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Κ. Γεωργιάδη, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κυρία Σ. Αλεξανδρίδου, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 12 Ιουνίου 2007, το Δικαστήριο αποφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση τις αιτιάσεις τις ελκόμενες από τη διάρκεια της διαδικασίας και την απουσία πραγματικής προσφυγής ως προς τούτο. Επικαλούμενο το άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης, αποφάσισε να αποφανθεί συγχρόνως επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Η εταιρία «Ε. Αποστολόπουλος και Κ. Λυμπερόπουλος» είναι μία κοινοπραξία με μοναδικό σκοπό την κατασκευή δημοτικών σχολείων στην περιοχή της Αχαΐας.

A. Η πρώτη διαδικασία

5. Στις 25 Αυγούστου 1986, η προσφεύγουσα εταιρία σύνηψε με σύμβαση διοικητικού δικαίου με τη Νομαρχία της Αχαΐας με σκοπό την κατασκευή ενός δημοτικού σχολείου (υπ.αριθ. 53) στην πόλη της Πάτρας.

6. Στις 31 Αυγούστου 1989, η προσφεύγουσα εταιρία κατέθεσε προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Πατρών με σκοπό την αποζημίωσή της λόγω διατάραξης της οικονομικής ισορροπίας της εν λόγω σύμβασης.

7. Σε μία ημερομηνία που δε διευκρινίζεται, το Διοικητικό Εφετείο Πατρών έκανε εν μέρει δεκτή την προσφυγή της (απόφαση αριθ. 6/1992).

8. Στις 10 Ιουνίου 1992, η προσφεύγουσα εταιρία άσκησε ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας αίτηση αναίρεσης κατά της απόφασης αριθ. 6/1992. Στις 17 Φεβρουαρίου 1997, το Συμβούλιο της Επικρατείας αναίρεσε εν μέρει την προσβληθείσα απόφαση και παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Πατρών (απόφαση αριθ. 668/1997).

9. Στις 22 Ιουνίου 1999, το Διοικητικό Εφετείο Πατρών απέρριψε την προσφυγή ως προς το μέρος που του είχε παραπεμφθεί κατόπιν της απόφασης αριθ. 668/1997 του Συμβουλίου της Επικρατείας (απόφαση αριθ. 401/1999).

10. Στις 29 Μαρτίου 2000, η προσφεύγουσα εταιρία άσκησε ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας αίτησης αναίρεσης κατά της απόφασης αριθ. 401/1999.

11. Στις 23 Δεκεμβρίου 2004, το Συμβούλιο της Επικρατείας απέρριψε την αίτηση αναίρεσης (απόφαση αριθ. 3761/2004). Η απόφαση αυτή καθαρογράφηκε και θεωρήθηκε στις 25 Φεβρουαρίου 2005.

B. Η δεύτερη διαδικασία

12. Στις 2 Οκτωβρίου 1987, η προσφεύγουσα εταιρία σύνηψε μία σύμβαση διοικητικού δικαίου με τη νομαρχία Αχαΐας με σκοπό την κατασκευή δύο δημοτικών σχολείων (υπ.αριθ. 56 και 58) στην πόλη της Πάτρας.

13. Στις 4 Σεπτεμβρίου 1989, η προσφεύγουσα εταιρία κατέθεσε προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Πατρών με σκοπό την αποζημίωσή της λόγω διατάραξης της οικονομικής ισορροπίας της εν λόγω σύμβασης.

14. Στις 26 Απριλίου 1991, το Διοικητικό Εφετείο Πατρών απέρριψε την προσφυγή της (απόφαση αριθ. 111/1991).

15. Σε μία ημερομηνία που δε διευκρινίζεται, η προσφεύγουσα εταιρία άσκησε ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας αίτηση αναίρεσης κατά της απόφασης αριθ. 111/1991. Στις 17 Φεβρουαρίου 1997, το Συμβούλιο της Επικρατείας αναίρεσε εν μέρει την προσβληθείσα απόφαση και παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Πατρών (απόφαση αριθ. 669/1997).

16. Στις 30 Ιουνίου 1999, το Διοικητικό Εφετείο Πατρών απέρριψε την προσφυγή ως προς το μέρος που του είχε παραπεμφθεί κατόπιν της απόφασης αριθ. 669/1997 του Συμβουλίου της Επικρατείας (απόφαση αριθ. 452/1999).

17. Στις 29 Μαρτίου 2000, η προσφεύγουσα εταιρία άσκησε ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας αίτησης αναίρεσης κατά της απόφασης αριθ. 452/1999.

18. Στις 15 Νοεμβρίου 2004, το Συμβούλιο της Επικρατείας απέρριψε την αίτηση αναίρεσης (απόφαση αριθ. 3211/2004). Η απόφαση αυτή καθαρογράφηκε και θεωρήθηκε στις 11 Μαρτίου 2005.

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

19. Σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, η κοινοπραξία είναι μία ένωση με την οποία ένα ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα αποτελούν μία μόνο νομική οντότητα. Μέσα στα πλαίσια της συνεργασίας αυτής, τα μέρη συμφωνούν για τον τρόπο ή τα μέσα για την υλοποίηση ενός κοινού σκοπού (π.χ. η ανάληψη ενός κατασκευαστικού έργου). Η κοινοπραξία διαχωρίζεται έτσι από τα άλλα είδη εμπορικών ή αστικών εταιριών, στο μέτρο που η διάρκεια αυτής συνδέεται με την ολοκλήρωση του σκοπού για τον οποίο συστήθηκε. Το ελληνικό εμπορικό δίκαιο δεν αναγνωρίζει την κοινοπραξία ως ξεχωριστή μορφή εταιρίας. Συνεπώς, αυτή μπορεί να θεωρηθεί είτε εμπορική εταιρία, η οποία διέπεται από τις διατάξεις του εμπορικού κώδικα, ή αστική εταιρία, η οποία διέπεται από τον αστικό κώδικα. Στην περίπτωση που η κοινοπραξία θεωρείται εμπορική εταιρία, ήτοι όταν προβαίνει σε εμπορικές συναλλαγές με τρίτους, οι πιστωτές έχουν τη δυνατότητα να στραφούν κατά των εταίρων διεκδικώντας από την προσωπική περιουσία τους. Η κοινοπραξία έχει *locus standi*

ενώπιον των δικαστηρίων, σύμφωνα με το άρθρο 62 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Ωστόσο, οι εταίροι είναι συγχρόνως διάδικοι στη δικαστική διαδικασία και κάτοχοι των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις σχέσεις της κοινοπραξίας με τρίτους. Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 35 § 6 του προεδρικού διατάγματος αριθ. 609/1985, σε περίπτωση θανάτου ενός εκ των εταίρων που σύστησαν μία κοινοπραξία, αυτή θεωρείται ότι έχει λυθεί ως προς τον κύριο του δημόσιου έργου και η σύμβαση θα πρέπει να εκτελεσθεί από τον άλλο εταίρο (βλέπε επί του θέματος αυτού, Περάκης Ευάγγελος, *Εμπορικό Δίκαιο-Γενικό Μέρος*, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, 1999, σελ.249, Ρόκας Νικόλαος, *Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου (I)*, Αθήνα, Εκδόσεις Σάκουλας, 1998, σελ. 17).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Ι. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

20. Η προσφεύγουσα εταιρία ισχυρίζεται ότι η διάρκεια των δύο διαδικασιών παραγνώρισε την αρχή της «λογικής προθεσμίας» όπως αυτή προβλέπεται από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας υπό (...) δικαστηρίου (...), το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

21. Η Κυβέρνηση αντικρούει τη θέση αυτή. Υποστηρίζει ότι η διάρκεια των επίδικων διαδικασιών, οι οποίες διεξήχθησαν με ταχύτητα, δεν προσφέρεται για κριτική.

A. Επί του παραδεκτού

22. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι

αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. Περίοδοι που πρέπει να ληφθούν υπόψη

23. Η πρώτη περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη άρχισε στις 31 Αυγούστου 1989, με την κατάθεση της προσφυγής ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Πατρών και περατώθηκε στις 23 Δεκεμβρίου 2004, με την απόφαση αριθ. 3761/2004 του Συμβουλίου της Επικρατείας. Διήρκεσε επομένως δεκαπέντε έτη και περισσότερο από τρεις μήνες για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

24. Η δεύτερη περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη άρχισε στις 4 Σεπτεμβρίου 1989, με την κατάθεση της προσφυγής ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Πατρών και περατώθηκε στις 15 Νοεμβρίου 2004, με την απόφαση αριθ. 3211/2004 του Συμβουλίου της Επικρατείας. Διήρκεσε επομένως δεκαπέντε έτη και περισσότερο από δύο μήνες για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

2. Εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας των διαδικασιών

25. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία, και ειδικότερα την πολυπλοκότητα της υπόθεσης, την συμπεριφορά του προσφεύγοντος και εκείνη των αρμοδίων αρχών, καθώς και της σημασίας της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

26. Το Δικαστήριο έχει χειριστεί πολλές φορές υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με εκείνα της προκείμενης υπόθεσης και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε την πιο πάνω απόφαση *Frydlender*).

27. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κανένα γεγονός ή επιχείρημα που να μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα περίπτωση. Λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία του επί του ζητήματος αυτού, το Δικαστήριο εκτιμά ότι εν

προκειμένω η διάρκεια των επίδικων διαδικασιών είναι υπερβολική και δε συνάδει με την απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 όσον αφορά τη διάρκεια των δύο επίδικων διαδικασιών.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

28. Η προσφεύγουσα εταιρία παραπονείται ομοίως για το γεγονός ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει κανένα δικαστήριο στο οποίο θα μπορούσε κανείς να απευθυνθεί για να παραπονεθεί για την υπερβολική διάρκεια των επίμαχων διαδικασιών. Επικαλείται το άρθρο 13 της Σύμβασης το οποίο έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη (...) Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερίες παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των.»

29. Η Κυβέρνηση, θεωρώντας ότι δεν υπήρξε εν προκειμένω υπέρβαση της λογικής προθεσμίας, αντικρούει τη θέση αυτή.

A. Επί του παραδεκτού

30. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αίτηση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

31. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 13 εγγυάται μία πραγματική προσφυγή ενώπιον εθνικού δικαστηρίου που να επιτρέπει την προσφυγή κατά της παραβίασης της υποχρέωσης, η οποία επιβάλλεται από το άρθρο 6 § 1, να εκδικάζονται οι υποθέσεις μέσα σε λογική προθεσμία (βλέπε *Kudla κατά Πολωνίας* [GC], no. 30210/96, § 156, CEDH 2000-XI).

32. Επιπλέον, το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να διαπιστώσει ότι η ελληνική έννομη τάξη δεν προσέφερε στους ενδιαφερόμενους μία πραγματική προσφυγή με την έννοια του άρθρου 13 της Σύμβασης που να τους επιτρέπει να προβάλουν τις αιτιάσεις τους κατά της διάρκειας μιας διαδικασίας (*Κόντη-Αρβανίτη κατά Ελλάδας*, no. 53401/99, §§ 29-30, 10 Απριλίου 2003). Το Δικαστήριο δεν διακρίνει εν προκειμένω κανένα λόγο για να παρακάμψει την νομολογία αυτή, πολύ περισσότερο αφού η Κυβέρνηση δεν βεβαιώνει ότι η ελληνική έννομη τάξη έχει αποκτήσει εν τω μεταξύ μία τέτοια προσφυγή.

33. Συνεπώς, το Δικαστήριο εκτιμά ότι εν προκειμένω υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης λόγω της απουσίας στο εθνικό δίκαιο μιας προσφυγής που θα επέτρεπε στον προσφεύγοντα να επιτύχει την κύρωση του δικαιώματός του να δικαστεί η υπόθεσή του μέσα σε λογική προθεσμία, με την έννοια του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

III. ΕΠΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ

34. Η προσφεύγουσα εταιρία παραπονείται, υπό το πρίσμα του άρθρου 17 της Σύμβασης και 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 1, για τον τρόπο με τον οποίο οι εθνικές αρχές υπολόγισαν την αποζημίωση λόγω της διατάραξης της οικονομικής ισορροπίας των διοικητικών συμβάσεων που σύνηψε με τη νομαρχία Αχαΐας.

Επί του παραδεκτού

35. Λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των στοιχείων που έχει στη διάθεσή του, και στο μέτρο που είναι αρμόδιο να γνωρίζει τους διατυπωθέντες ισχυρισμούς, το Δικαστήριο δεν διέκρινε καμία ένδειξη παραβίασης των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που προστατεύει η Σύμβαση ή τα Πρωτόκολλά της.

36. Έπεται ότι το τμήμα αυτό της προσφυγής είναι προδήλως αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

IV. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

37. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Προκαταρκτική παρατήρηση

38. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, εν προκειμένω, δέχθηκε ότι ο κύριος Λυμπερόπουλος, ένας εκ των δύο εταίρων της προσφεύγουσας εταιρίας, καθώς και οι κληρονόμοι του Ευστάθιου Αποστολόπουλου, του θανόντος εταίρου, είχαν επαρκές έννομο συμφέρον ικανό να δικαιολογήσει την εξέταση για λογαριασμό τους των αιτιάσεων που προέβαλε στην παρούσα προσφυγή η προσφεύγουσα εταιρία (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 1).

39. Για τις ανάγκες υπολογισμού της δίκαιης ικανοποίησης, το Δικαστήριο θεωρεί αναγκαίο να σημειώσει ότι οι κληρονόμοι του Ευστάθιου Αποστολόπουλου δικαιούνται μόνο ένα τμήμα, αυτό που θα είχε λάβει ο θανών εταίρος. Ως εκ τούτου, αν συντρέχει λόγος επιδίκασης δίκαιης ικανοποίησης, ο κύριος Λυμπερόπουλος θα δικαιούται το μισό του επιδικασθέντος ποσού και οι κληρονόμοι του Ευστάθιου Αποστολόπουλου θα δικαιούνται από κοινού το υπόλοιπο τμήμα. Δεδομένων των παραπάνω, το Δικαστήριο, για λόγους ευκολίας, θα συνεχίσει πιο κάτω με αναφέρεται στην «προσφεύγουσα εταιρία» χωρίς περαιτέρω διευκρίνιση.

B. Ζημία

40. Τα άτομα που συνεχίζουν τη διαδικασία στο όνομα της προσφεύγουσας εταιρίας αξιώνουν από κοινού το συνολικό ποσό των 158.605.675 δραχμών, ήτοι 465.460 ευρώ περίπου, για την υλική ζημία που υποστηρίζουν ότι υπέστησαν λόγω της διατάραξης της οικονομικής ισορροπίας των συμβάσεων που είχαν συναφθεί με τη διοίκηση. Επιπλέον, ο κύριος Κυριάκος Λυμπερόπουλος αξιώνει 300.000 ευρώ για την προκληθείσα ηθική βλάβη. Τέλος, οι δικαιούχοι του Ευστάθιου Αποστολόπουλου αξιώνουν από κοινού το ποσό των 300.000 ευρώ για την προκληθείσα ηθική βλάβη, εκτός από την κυρία Ειρήνη Αποστολοπούλου η οποία αξιώνει το ίδιο ποσό χωριστά.

41. Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει το προβαλλόμενο αίτημα για υλική ζημία και υποστηρίζει ότι η διαπίστωση της παραβίασης θα συνιστούσε αφ'εαυτής μία επαρκή δίκαιη ικανοποίηση για την ηθική βλάβη.

42. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η διαπίστωση της παραβίασης της Σύμβασης στην οποία κατέληξε απορρέει αποκλειστικά από μία παραγνώριση του δικαιώματος της προσφεύγουσα εταιρίας να δικασθούν οι υποθέσεις της εντός «λογικής προθεσμίας» καθώς και από την απουσία πραγματικής προσφυγής ως προς τούτο. Υπό αυτές τις συνθήκες, δεν διακρίνει την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της διαπιστωθείσας παραβίασης και οποιασδήποτε υλικής ζημίας μπορεί να υπέστη η προσφεύγουσα εταιρία. Συντρέχει επομένως λόγος να απορριφθεί αυτή η πλευρά των πιο πάνω αναφερόμενων αξιώσεων. Απεναντίας, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η προσφεύγουσα εταιρία υπέστη μία βέβαιη ηθική βλάβη. Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, της επιδικάζει 36.000 ευρώ για την αιτία αυτή, υπό τους όρους που διατυπώνονται στην πιο πάνω παράγραφο 39, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

Γ. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

43. Η προσφεύγουσα εταιρία δεν αξιώνει κανένα ποσό για έξοδα και δικαστική δαπάνη. Συνεπώς, δε συντρέχει λόγος να της επιδικάσει κάποιο ποσό για την αιτία αυτή.

Δ. Τόκοι υπερημερίας

44. Το Δικαστήριο κρίνει προσηκόν να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς τις αιτιάσεις τις ελκόμενες από την υπερβολική διάρκεια των δύο επίδικων διαδικασιών και την απουσία πραγματικής προσφυγής ως προς τούτο και απαράδεκτη κατά τα λοιπά.

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης ως προς τις δύο επίδικες διαδικασίες.

3. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης.

4. Αποφαίνεται

α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στην προσφεύγουσα εταιρία, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 36.000 (τριάντα έξι χιλιάδες) ευρώ, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος,

β) ότι, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσανζηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσανζημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

5. Απορρίπτει το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 24 Απριλίου 2008 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Nina Vajić

Πρόεδρος